

Sisurajalta Boogalumbiaan
10 vuotta taiteellisia klubeja

Legendaariseen Joensuun rockklubi Kerubiin asettuu yksi rakkaimmista klubimuistoistani. Teimme pienen työryhmän kanssa Sisuraja-klubia Kerubiin osapuilleen tasan kymmenen vuotta sitten. Julisteissa seikkaili alaston mies lumihangessa ja klubilla oli esityksiä kaikilta esittävän taiteen aloilta.

Teimme Vaatu Kalajoen kanssa Unikeot-dueton, joka kesti koko illan eli kuusi tuntia. Duetto perustui unimaiseen kontakti-improvisaatiomateriaaliin, jota tuotimme silmät kiinni pyjamat päällä. Välillä nukahtelimme ihmisten syliin, viereen tai keskelle tanssilattiaa.

Yleisö koostui paljolti ystäväistä, mutta myös Kerubin perusrokkareista. Illan aikana meistä muodostui klubin maskotteja ja ihmiset pitivät meistä huolta tuoden meille unimyssyt takaisin, jos olimme ne johonkin tiputtaneet, juottivat meille olutta ja leikkivät varpaillamme, jos olimme tunkeneet ne heidän naamansa alle.

Jo tämä esitys käytti hyväkseen klubien antamaa mahdollisuutta rikkoa yleisön ja esiintyjien välistä rajapintaa. Tästä rajankäynnistä on tullut yhä yleisempää viime vuosien kokeellisissa tanssiteoksissa, mutta klubeilla se on aina tapahtunut luonnostaan. Olen usein valinnut esiintymispaikoiksi nimenomaan pieniä baareja, jolloin yleisöä ei pääse pakoon vaan se on luontainen osa esitystä.

Klubit ovat olleet myös yksi osa tanssitaiteilijan taiteellista työtä. Ne ovat tarjonneet mahdollisuuden kokeilla ideoita ympäristössä, joka on luontaisesti reagoivempi kuin musta laatikko. Ne ovat myös tarjonneet tulonlähteen, kun ajat ovat olleet tiukkoja.

Koskaan en ole tehnyt klubikeikoista pääasiallista työtäni, koska olen halunnut pitää ne keveinä organisoida. Se heijastuu myös klubien tunnelmaan. Isojen klubien kaupalliset paineet tekevät niistä raskaita ja niiden tunnelmasta aggressiivisen. 80-luvulla laittomat ja puolilaittomat bileet toivat isoihinkin klubeihin arvaamattomuutta ja leikillisyyttä, mutta nykyinen kaupallisuus on tehnyt klubeista toistensa kopioita. Siihen nykyinen taiteellisten klubien buumi tuo raikkaan muutoksen tuulen.

Väittäisin myös klubien olevan parhaita tapoja tehdä yleisötyötä, mutta älkää kertoko sitä yleisölle. Klubit ovat loistava tapa tutustuttaa ihmisiä salaa uusiin esitysmuotoihin rennossa ja paineilta vapaassa ympäristössä.

Klubeillani ovat vuosien varrella lukuisten tanssitaiteilijoiden lisäksi esiintyneet runoilijat, breikkaajat, näyttelijät, muusikot ja dj:t kaikista genreistä. Klubeja on järjestetty teltoissa, museoissa, kulttuurikeskuksissa, festivaaleilla ja kaiken kokoisissa ja näköisissä baareissa Helsingissä, Oulussa ja Pariisissa – pari maailman metropolia mainitakseni. Seuraavana listalle tulee Petroskoi.

Jopa kokeellisimmat jutut ovat saaneet klubeilla aina vastakaikua. Koreografi-tanssija William Petit aloitti esityksensä suutelemalla ensimmäistä tuntematonta miestä suklaakonvehti suussaan, jatkoi puukkotappelulla ja sai lopulta koko oululaisen baarillisen rokkareita tanssimaan baarin edessä olevalla kadulla kahdenkymmenen asteen pakkasessa pelkät t-paidat päällään. Ja siis tanssimaan nykytanssisarjaa.

Yleisötyön onnistumisesta kertoi se, että monta viikkoa klubin jälkeen monet tuntemattomat tulivat seuraaville klubeille, koska olivat kuulleet ystäviltaan hullusta ranskalaisesta. Monet heistä tulivat myös katsomaan näyttämöteosta, jota esitimme samaan aikaan teatteritilassa. Yleisössä oli paljon ihmisiä, jotka eivät käy katsomassa tanssi- tai teatteriteoksia ja ovat kiinnostuneempia musiikista, elokuvista tai peleistä. Usein klubit ovat heille ensimmäinen kosketus uuteen esittävään taiteeseen.

(vo) xxxxxxxxx

Varsinkin tanssiväen ennakkoluulot klubeja kohtaan ovat monesti yllättäneet. Vielä muutama vuosi sitten vastaus yhteistyöehdotukseen oli jotakuinkin tämä: “Ei meidän hommana ole kustantaa taiteilijoiden ryyppäämistä”.

On helpompi pitää kaikkea mustassa laatikossa tehtävää korkeatasoisena taiteena ja baarissa nähtyä humalaisten sekoiluna kuin myöntää, että seinät eivät luo sisältöä ja että laadukasta taiteellista työtä voi tehdä missä tahansa. Mutta se vaatii huomattavasti laajempaa näkemystä taiteellisen työn mahdollisuuksista ja myös eri esitysmuotojen tuntemista taidekontekstien ulkopuolelta.

Viime vuosina klubeista on kuitenkin tullut ilahduttavan nopeasti yhä yleisempiä myös taidekonteksteissa. Omia klubejaan pitävät muun muassa Todellisuuden Tutkimuskeskus, Zodiak, Koko-teatterin ja Meeting Point. Toisaalta taidekonteksteissa näkee usein laiskaa klubiajattelua. Yksi dj tai bändi baarin nurkassa ei riitä klubiin vaan kysymys on laajemmasta kokonaisuudesta, klubista tapahtumana. Toimivan klubin taustalla on bileiden historian, eri genrejen, niiden graafisen ilmeen ja eri musiikkityylien tuntemus.

Taidetahojen klubit tavoittavat usein vain niiden omaa yleisöä. Uusien yleisöjen risteyttämiseksi ja aidosti uusien sovellusten luomiseksi klubikentälle vaaditaan enemmän näkemystä ja kokeilunhalua puhumattakaan yleisökasvatuksesta. Yleisön kasvattamiseksi yleisö täytyy tuntea.

Tanssifestivaalien klubijengi on aina ollut klubivuoden juhlatapaus. Festareilla tanssitaan parhaimmillaan sydän täynnä ja aivot pellolla. Kaiken jälkeen pääasia on, että klubit ovat järjettömän hauskaa puuhaa, parhaimmillaan jaettu yhteinen juhla, jossa tanssi, teatteri, musiikki ja visuaalisuus ovat vain tekosyy ihmisten aidolle kohtaamiselle.

Sami Henrik Haapala

Kirjoittaja on näyttelijä, tanssija ja dj.

Seuraavat klubit löydät osoitteesta www.samihenrik.me.